

5. Immigració

Immigració Immigració
Immigració
Immigració

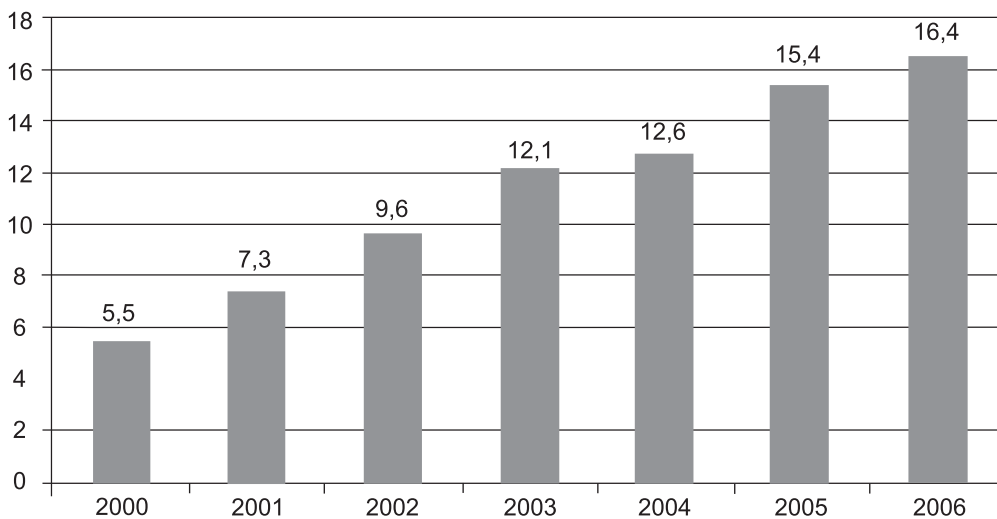
"El nostre caràcter és el resultat de la nostra conducta".

5. Immigració

La immigració a Olot

Al llarg dels darrers anys la immigració extracomunitària ha experimentat un creixement molt important en el conjunt de Catalunya. El cas d'Olot no ha estat diferent al de la resta del país, només cal passejar per la ciutat per ser conscients d'aquesta realitat que s'ha anat configurant en el transcurs d'aquests últims anys. Les xifres ens ho mostren d'una forma ben clara. La població estrangera empadronada a la nostra ciutat ha augmentat, entre els anys 2000 i 2006, un 237%, percentatge que si bé pot ser comparat amb el d'altres poblacions similars, no deixa de significar un creixement veritablement molt intens i, en conseqüència, un impacte social més que destacable.

Creixement del percentatge de la població immigrada a Olot. Percentatge.

Font: Ajuntament d'Olot. 2005.

La immigració ha contribuït a modificar alguns comportaments demogràfics de la ciutat: rejueniment de la mitjana d'edat, augment de la població activa o creixement de la població en edat escolar; aspectes que afecten de manera molt directa els serveis públics de la ciutat. De la mateixa manera cal tenir en compte que la presència d'aquesta immigració suposa, també, una realitat social molt diversa culturalment i religiosa, aspecte que afegeix una major complexitat a l'hora de gestionar aquesta societat tan plural.

L'administració que primer rep l'impacte de la immigració són els municipis i, per tant, els serveis públics que depenen dels ajuntaments són on primer es dirigeixen els immigrants i són, alhora, els que han de donar respostes immediates a les noves demandes socials. L'Administració local es troba doncs, amb la necessitat de resoldre i gestionar aquestes demandes que planteja la immigració, tant les que específicament poden generar els nouvinguts com aquelles que la població autòctona pot formular com un problema perquè pot percebre la diversitat cultural, lingüística o religiosa com una amenaça i pot veure a l'immigrant amb desconfiança i sovint associat amb un seguit "d'avantatges" o "privilegis" socials.

Hi ha molts factors que poden explicar aquest sentiment i percepció. Segurament, com ja explicàvem, el fet

que en pocs anys la població estrangera hagi crescut de manera tan forta pot haver dificultat un cert procés d'adaptació d'uns i d'altres. Procés que, per motius diferents, no l'hem sabut i pogut fer de manera prou satisfactòria.

A la nostra ciutat aquest tema no ha estat, en cap moment, abordat seriosament a nivell polític, ha faltat clarament lideratge i valentia per part del govern local i, especialment, per part de l'Alcalde que, d'aquesta qüestió, n'ha parlat ben poc, per no dir gens... Quan aquest és un dels temes que precisament preocupen, i molt, als nostres conciutadans. S'ha cregut que si se'n parlava poc, les problemàtiques derivades de la immigració deixaven d'existir o com a mínim es diluïen.

Població total i estrangera. Olot. Números absoluts.

Data	Total població Olot	Total estrangers	Increment total població	Increment població estrangera
31/12/2000	28.411	1.561		
31/12/2001	28.709	2.107	298	546
31/12/2002	29.384	2.819	973	1.258
30/06/2003	30.146	3.288	1.735	1.727
31/12/2003	30.486	3.694	2.075	2.133
30/06/2004	30.981	4.073	2.570	2.512
30/06/2005	32.086	5.172	3.675	3.611

Font: Ajuntament d'Olot. 2005.

Des de CiU d'Olot pensem que explicar als ciutadans, amb transparència i obertament, què pensem i com volem actuar en aquest àmbit és, a més de ser la nostra obligació, un senyal inequívoc que la immigració, amb els seus reptes i les seves dificultats, mereix una atenció prioritària dels responsables polítics municipals. La nostra proposta vol ser clara, concreta i realista, és a dir, no volem que les propostes en immigració caiguin en un programa basat en una declaració de bones intencions o en l'error de fer un discurs demagògic o populista.

Competències municipals en matèria d'immigració

El primer que cal tenir present i que els ciutadans han de conèixer és que els ajuntaments de Catalunya tenen un marc de competències molt limitat en matèria específica d'immigració i d'estrangeria. En aquest context, la gestió local de la immigració s'ha convertit pels ajuntaments en un dels principals reptes del segle XXI sense tenir-ne competències expresses ni segurament els recursos adequats.

És prou sabut que l'actual marc constitucional deixa les competències en estrangeria en mans únicament de l'administració estatal i, en conseqüència, es produeix un preocupant silenci sobre què poden fer i quins són els límits dels ajuntaments. Les lleis bàsiques d'àmbit estatal i autonòmic que regulen les competències de les administracions locals permeten, mitjançant l'aplicació de determinades clàusules generals i dels principis de subsidiarietat i proximitat, que els ajuntaments assumeixin actuacions encaminades a fer efectius els drets que es vinculen amb la integració i la cohesió socials. Aspectes com l'accés i la salubritat dels habitatges, l'assistència sanitària, l'educació, els serveis socials o altres serveis públics com, per exemple, els d'ocupació, estan encaminats a garantir la cohesió social i són clarament aspectes i àmbits on els ajuntaments podem actuar.

La integració i la cohesió social són uns conceptes segurament complexos i de difícil definició, tanmateix són els que obren les portes a l'actuació municipal en l'àmbit de la immigració en tant que possibiliten que els municipis puguin atendre les necessitats del conjunt de la població i, evidentment, també les dels nouvinguts. Tanmateix, el paper que desenvolupen en el dia a dia els municipis en l'àmbit de la immigració sobrepassa clarament el marc de competències i de responsabilitat que li atribueix la legislació vigent.

L'actual legislació té tendència a conduir la gestió i les polítiques per als immigrants en el terreny dels serveis socials, quan les persones que emigren no ho fan per buscar ajudes o assistència social sinó que vénen per trobar una feina i una nova perspectiva en el seu futur i en el de la seva família. Per tant, no es tracta de posar en qüestió l'accés dels immigrants als serveis, organismes i ajudes públiques que ja vénen regulades, sinó d'activar estratègies i polítiques més globals encaminades a potenciar l'autonomia dels nouvinguts. És en aquest context on cal saber aprofitar tots els instruments i recursos previstos per assolir aquest objectiu.

A més dels diferents serveis i prestacions públiques, cal recordar que hi ha diversos aspectes – l'empadronament, l'arrelament social - que els municipis poden tenir en compte a l'hora de dissenyar polítiques d'immigració a nivell local, elements que la pròpia Llei i Reglament d'estrangeria actuals ofereixen i que cal voler i saber aprofundir per tal de vincular-los adequadament als processos d'acollida, integració i cohesió socials.

Més enllà dels serveis que un municipi pugui exercir per llei, cal posar una especial atenció i esforços en aquells serveis públics que promouen l'arrelament efectiu dels nouvinguts, en concret aquells vinculats amb la recerca de feina, amb l'habitatge, amb la formació i, sobretot, la relacionada amb el coneixement de la llengua. En aquest sentit, els informes d'arrelament social que, en determinades circumstàncies, han d'emetre els ajuntaments preveuen un conjunt d'aspectes que són importants destacar i que tenen a veure amb la situació de les persones immigrades: temps de permanència en el municipi, mitjans de vida, grau de coneixement de les llengües oficials, la participació en xarxes socials del municipi o en programes d'inserció sociolaboral, i totes aquelles altres circumstàncies que l'ajuntament pugui considerar útils per tal de determinar un grau suficient d'arrelament.

A aquesta reglamentació d'àmbit estatal, cal sumar-hi la del nou Estatut aprovat l'any 2006 que situa a la Generalitat les competències exclusives sobre acolliment i integració, a més de la competència executiva en matèria d'autorització de treball als estrangers, la relació laboral dels quals es compleixi a Catalunya. Aquesta competència, que s'exerceix necessàriament en coordinació amb la que correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou la tramitació i la resolució de les autoritzacions inicials de treball. Queda per veure com la Generalitat desenvoluparà i farà efectives aquestes competències i quin paper hi podran jugar les administracions locals.

En darrer lloc, cal comentar que la voluntat del govern de l'Estat és la de distribuir majors recursos a les administracions locals per tal d'atendre les noves necessitats socials que siguin responsabilitat seva. Aquest és un aspecte bàsic, ja que és evident que si les administracions locals no poden accedir als recursos necessaris, les polítiques d'integració fracassaran.

Una proposta d'arrelament efectiu. Un compromís amb la ciutat

De forma habitual les polítiques, mesures o declaracions que s'anuncien en matèria d'immigració massa sovint només busquen l'impacte mediàtic, en poques ocasions hi ha una reflexió i treball previs. Per aquest motiu, és important que a l'hora de parlar d'immigració a nivell local, no sempre sigui necessari plantejar propostes molt innovadores. A vegades es tracta simplement de conèixer i adaptar algunes experiències que ja es porten a terme tant en el context de Catalunya com a nivell d'altres països i aplicar-les a la nostra ciutat i a la nostra

realitat.

Hem anat explicant que l'actuació municipal està estretament vinculada a la situació administrativa de l'estranger i que els ajuntaments tenen un paper determinant pel que fa a l'empadronament que possibilita un seguit de drets essencials i pot ajudar en el procés d'integració.

El padró és un instrument bàsicament de tipus estadístic que hauria de permetre planificar els serveis per atendre millor els ciutadans. Pel que fa als ciutadans immigrants, l'empadronament adquireix una rellevància especial en el sentit que obre la porta al conjunt de prestacions públiques i, també, perquè l'actual Reglament d'estrangeria situa l'empadronament com una condició prèvia per accedir a processos de normalització administrativa i a processos de regularització a l'hora d'acreditar l'estada i la integració social.

És evident que Catalunya es troba molt lluny de la capacitat competencial que poden disposar altres països en polítiques d'immigració on els municipis tenen una posició central a l'hora de responsabilitzar-se'n i fer-les efectives. Però tot i així val la pena mirar una mica l'entorn europeu per aprendre de les seves experiències.

La política a França

A França la política d'integració s'ha basat principalment en actuacions en les grans barriades en zones urbanes deprimides, però aquestes actuacions, amb més o menys profunditat, no han pogut reduir suficientment les barreres estructurals que fomenten l'exclusió social sobretot pel que fa a la inserció laboral. Altres països europeus han posat l'accent en aspectes educatius, de formació i de coneixement de la llengua, actuacions pensades bàsicament per a les primeres generacions, però que s'han hagut de reproduir per les segones i terceres generacions mostrant clarament els límits de l'abast real d'aquestes polítiques i, en alguns casos, demostrant un cert fracàs. I quin paper hi han jugat les administracions locals? En la majoria de països europeus, i França no n'és l'excepció, els municipis s'han limitat a aplicar, a fer de corretja de transmissió, de les polítiques dels estats, en molts pocs casos els municipis han pogut definir i decidir sobre les polítiques migratòries.

El cas holandès

Un cas particularment interessant que cal considerar, tot i tenir en compte que parteix d'un model i d'una visió de la societat diferent a la nostra, és el d'Holanda. Des dels anys noranta, aquest país ha plantejat una política que veu la immigració com un aspecte més del conjunt de les polítiques públiques. Així les estratègies i actuacions que se'n deriven s'enfoquen a potenciar la integració social sense oblidar, si és necessari, posar en joc recursos específics per a les persones immigrades que ho requereixin. Aquest model intenta no separar, tant com sigui possible, les actuacions que es fan pel conjunt de la societat d'aquelles que es poden fer de forma específica per als immigrants. La idea clau, la finalitat última, és que les persones immigrades recent arribades puguin funcionar autònomament dins la societat holandesa el més aviat possible. En un curt termini de temps s'ha d'inserir el nouvingut en un procés de formació i/o en el mercat de treball. En aquest procés, l'ajuntament és el primer responsable d'aquesta integració amb el suport financer de l'Estat.

Els municipis holandesos plantegen un circuit clar d'integració social que podria resumir-se de la següent manera: empadronament i entrevista a l'Oficina de nouvinguts on s'ofereix informació sobre la ciutat i sobre els diferents cursos de formació general i lingüística - entesos com a un mitjà i no com a un fi-. Finalment, també es pot assignar a l'immigrant el suport d'un tutor personal per fer-ne el seguiment i ajudar-lo en el procés.

L'experiència del Quebec

Aquesta proposta d'integració és molt similar a la que se segueix en el Quebec que té una situació molt comparable a la de Catalunya. La seva taxa de fecunditat és molt baixa i, per tant l'índex d'envelliment de la població és alt. S'ha calculat que en 29 anys el percentatge de persones majors de 65 anys es doblarà i passarà a ser del 12% al 24%. En aquest context hi ha unes necessitats laborals que s'han de cobrir i que la població autòctona no pot donar-hi resposta i per tant la incorporació de mà d'obra immigrada és necessària. Tanmateix, aquesta necessitat es vol fer compatible amb la continuïtat de la identitat francòfona, minoritària en el context regional d'Amèrica del nord. Resumidament, el Quebec planteja una política d'immigració que té com objectius garantir la identitat, la prosperitat econòmica, el respecte als valors de la reunificació familiar i la solidaritat internacional tenint en compte, alhora, uns límits d'acolliment.

Per fer possible això s'ha optat per una immigració planificada i on sempre es treballa amb antelació, en preveure les necessitats de l'any següent. Un país amb poc més de 7'5 milions d'habitants i una arribada anual d'aproximadament 45.000 immigrants, ha establert unes orientacions molt clares, pensades també amb la finalitat d'adaptar el més ràpidament possible els immigrants a la societat quebequesa. Aquestes orientacions en política migratòria són:

- Les intervencions han de tenir una base local i regional.
- Treballar estretament entre les diferents administracions.
- Harmonitzar els serveis dirigits a immigrants amb aquells destinats a la resta de població i no doblar-los.
- Coordinar-se entre les administracions i les organitzacions no-governamentals.
- Coneixement de la llengua francesa com un mitjà i no com un fi.

Així s'estableix un circuit d'acollida. Quan l'immigrant arriba cal que es dirigeixi a l'oficina d'integració, la més propera al seu domicili. Un cop allà, se l'informa dels serveis i ajudes públiques i, segons la seva situació i necessitats, se l'orienta envers determinats serveis: inserció laboral, convalidacions acadèmiques, sessions d'informació socioeconòmiques per a immigrants francòfons o cursos de francès. Aquests serveis s'ofereixen al llarg dels primers cinc anys. Segons les característiques i necessitats de cada persona s'ofereix un major o menor nombre d'hores de formació. Durant la seva formació, l'immigrant pot rebre ajuts públics per diferents conceptes i segons les seves necessitats.

I a Olot, què?

Hem vist exemples de com des de l'àmbit local es poden fer actuacions concretes encaminades a promoure i garantir l'arrelament efectiu. Els exemples i les experiències en aquest sentit ens han d'ajudar a dissenyar una estratègia i uns mecanismes que facilitin a les persones immigrades arrelar-se i a adquirir un compromís amb la ciutat. Aquesta és també la millor manera, el millor antídote, per combatre les actituds de rebuig envers el col·lectiu immigrant.

Per posar en funcionament aquesta estratègia caldrà prèviament conèixer les actuacions que s'hagin pogut realitzar fins ara i, una vegada valorades, ens comprometrem a portar a terme, amb el màxim consens possible, un projecte d'acollida i d'integració que aprofundeixi i vinculi clarament els elements que hem anat apuntant fins ara amb les competències municipals en matèria d'immigració. Un projecte que s'ha d'articular a partir de tres eixos bàsics:

1. Reconeixement clar i explícit per part de l'Ajuntament de les problemàtiques que suposa l'arribada d'estrangers a la ciutat d'Olot. Transparència màxima d'informació als ciutadans i ciutadanes dels aspectes

relacionats amb la immigració.

2. Clar lideratge polític de l'Ajuntament per afrontar aquest repte.

3. Desenvolupar polítiques d'integració real dels immigrants, que faciliti la seva autonomia i desenvolupament personal i que garanteixi, també, el seu compromís amb la societat d'acollida, en el nostre cas, amb la ciutat d'Olot.

5.1. Autonomia dels immigrants

Olot en xifres

Percentatge de ciutadans d'estrangers a les principals ciutats catalanes. 2005.

	% estrangers
Hospitalet	19,4
Santa Coloma de Gramanet	17,3
Olot	16,4
Barcelona	15,3
Lleida	15
Reus	15
Mataró	14,3
Badalona	13,1
Tarragona	12,6
Terrassa	11,2
Sabadell	9,5
Garrotxa	12,4
Total Catalunya	13,1

Font: Ajuntament d'Olot. 2005.

Objectiu 5.1. Un dels objectius de l'Ajuntament d'Olot serà desenvolupar estratègies per augmentar el nivell d'autonomia de les persones estrangeres que arribin a la ciutat. Cal limitar en el temps el paper assistencialista de les administracions públiques davant la immigració, amb l'objectiu de promoure el progrés social i garantir la convivència.

Accions

5.1.1. Crearem una **Oficina per al nouvingut**, que treballi per a la integració, faciliti l'autonomia i el desenvolupament personal dels immigrants. En el marc d'aquesta Oficina es coordinaran de forma transversal totes aquelles accions municipals que facilitin aquesta finalitat.

L'Oficina serà la responsable de fer efectiu l'acolliment i, mitjançant l'empadronament, es valorarà la situació dels nouvinguts.

L'Oficina serà l'encarregada d'establir els vincles necessaris amb els sectors econòmics i empresarials de la Garrotxa per tal d'**oferir a les persones immigrades una formació adequada a les demandes laborals** de la comarca.

5.1.2. Amb l'objectiu de **garantir la màxima transparència** i, alhora, **afavorir la convivència**, l'Ajuntament informará públicament i de forma periòdica els ciutadans i ciutadanes d'Olot de la feina realitzada des de l'Oficina i de totes aquelles qüestions que puguin generar dubtes sobre possibles tractes desiguals o de favoritisme a determinats col·lectius de la ciutat

5.1.3. Col·laborarem amb el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat espanyol en l'**establiment de mecanismes de control de la immigració irregular a la ciutat**. Igualment, reclamarem a la Generalitat de Catalunya que impulsi inspeccions de treball per combatre de forma contundent l'economia submergida i la contractació irregular de treballadors estrangers.

5.1.4. Establirem un **major control en les condicions de l'habitatge per evitar la massificació en les zones desfavorides i/o de més concentració de població immigrada**. Elaborarem un pla per eradicar els usos d'infrahabitatge. Treballarem conjuntament amb el Govern de la Generalitat de Catalunya per a la inspecció d'habitatges i sanció dels propietaris o persones que es beneficien econòmicament d'aquest abús.

5.2. Integració

Olot en xifres

Olot perd des de l'any 2000 població de nacionalitat espanyola i només guanya població de nacionalitat estrangera.

	Variació % població 00-05	Variació número ciutadans nacionalitat espanyola	Variació número ciutadans nacionalitat estrangera
Tortosa	14,3	-432	4.656
Figueres	14,3	-241	5.102
Olot	11,6	-7	3.311
Vic	20	453	5.839
Igualada	10,5	766	2.651
Vilafranca del Penedès	19,5	1.987	3.853
Sant Joan Despí	12,8	2.006	1.529
Blanes	20,6	2.441	3.829
Vendrell (EI)	34,1	4.990	2.692
Girona	17,7	7.644	5.391
Total Comarques Girona	17,5	33.497	65.410
Total Catalunya	11,7	115.900	617.307

Font: Anuari La Caixa. 2006.

Objectiu 5.2. Els ajuntaments són les administracions de relació més properes amb la població estrangera. I per tant han de treballar decididament en el procés d'integració dels immigrants en la realitat social i cultural del municipi. En aquest sentit, des de l'Ajuntament d'Olot no escatimarem esforços per aconseguir que tots els homes i dones que arriben a la ciutat coneguin, respectin i integrin els hàbits socials, culturals, lingüístics i de convivència que ens són propis.

Accions

5.2.1. Potenciarem l'oferta pública de **cursos de català** per a immigrants, ampliant els horaris i intentant arribar a tots els col·lectius i a totes les franges d'edat i gènere. Recolzarem les iniciatives del Consorci de Normalització Lingüística, d'Òmnium Cultural i l'Escola d'Adults.

5.2.2. Potenciarem el programa de **parelles lingüístiques**, que amb tant d'èxit impulsa des de fa anys el Consorci de Normalització Lingüística de la Garrotxa, el Pla de Desenvolupament Comunitari, el Pla d'Immigració, la Creu Roja, Càrites Garrotxa, Òmnium Cultural i l'Escola d'Adults.

5.2.3. Impulsarem **cursos d'alfabetització** per aquells col·lectius que per raons diferents així ho requereixin.

5.2.4. Des de l'Oficina per al nouvingut organitzarem **sessions de coneixement dels hàbits cívics**,

socials i culturals del país i la ciutat. Es buscaran mecanismes que incentivin i reconeixin la participació a aquestes sessions.

5.2.5. El procés d'escolarització és un dels elements clau a l'hora de configurar les modalitats de socialització i inserció laboral de les persones immigrants i dels seus fills i filles. Treballarem conjuntament amb la comunitat educativa perquè a les aules, els fills dels immigrants accedeixin a l'aprenentatge dels codis bàsics de la societat olotina i iniciïn un procés de qualificació en tots els àmbits que els permeti una efectiva igualtat d'oportunitats.

5.2.6. Garantirem la matriculació i l'assistència efectiva dels menors en edat escolar a l'escola. La manca d'assistència a classe i de l'assistència dels pares als requeriments del professorat comportarà l'informe negatiu dels ajuntaments a l'hora de certificar l'arrelament social.

5.2.7. Reconeixem el paper transcendental de les entitats o les associacions de la ciutat de suport als immigrants.

5.3. Convivència

Olot en imatges

La ciutat d'Olot ha canviat demogràficament en els darrers anys.

Objectiu 5.3. L'Ajuntament d'Olot és el responsable de garantir i gestionar la convivència ciutadana en el municipi. Les accions municipals s'han de fonamentar en el respecte als drets humans, a la diferència, a les llibertats individuals, a la igualtat i a la no – discriminació. I hauran de potenciar la cohesió social dels ciutadans i fomentar el coneixement mutu, el respecte i la interacció.

Accions

5.3.1. Crearem la figura del **Regidor de Convivència**, perquè estigui a disposició dels tots els veïns per a resoldre els conflictes de convivència que es puguin generar a la ciutat. Aquest regidor serà el responsable de l'aplicació de l'ordenança de convivència i de realitzar tasques de mediació entre els diferents ciutadans de la ciutat.

5.3.2. Portarem a la pràctica l'**ordenança de convivència** de l'Ajuntament d'Olot i l'adaptarem a la realitat social de la ciutat. Inclourem aspectes relacionats amb la immigració, per promoure el respecte a la diferència i la convivència entre persones d'origen divers. Amb la revisió de l'actual ordenança garantirem que tots els ciutadans, independentment dels seu origen, coneguin els seus drets i deures, i entenguin quines són les normes de convivència que han de regir les relacions amb els veïns i la resta de ciutadans.

5.3.3. Treballarem per donar a conèixer entre totes les persones del municipi **les normes socials que per tradició i hàbit** han estat respectades i es respecten encara pels olotins i les olotines. Tot i que moltes vegades algunes d'aquestes normes puguin semblar de sentit comú, hi ha ciutadans d'altres cultures que poden no conèixer-les, ja que com a normes socials tenen sentit en una societat concreta.

5.3.4. Establirem els **mecanismes i els instruments de mediació** necessaris per a resoldre situacions conflictives entre persones, veïns o grups diversos. Aquests instruments o recursos podran ser tant professionals de la mediació com persones, entitats, associacions de veïns, entitats socials o associacions formades per estrangers.

En cas que la resolució de conflictes i la mediació no resolguin els problemes de forma efectiva, establirem mecanismes administratius (sancions, diligències informatives, multes, etc.) per tal de garantir la convivència.